

vare tabte«). ¹⁰⁾ *accipio*. ¹¹⁾ staar ved Siden = *adsum*. ¹²⁾ *proficio*. ¹³⁾ *excito*. ¹⁴⁾ »om at« udtrykkes ved Omskrivningen: fore, ut. — De indklamrede Ord oversættes ikke.

V. Prisopgaver.

Til Besvarelse af de for Aaret 1896—97 af Universitetet udsatte 14 Prisopgaver*) indkom i Aaret 1897—98 13 Afhandlinger, nemlig 2 theologiske, 1 statsvidenskabelig, 3 lægevidenskabelige, 1 filosofisk, 1 østerlandsk-filologisk, 1 nordisk-filologisk, 2 engelsk-filologiske, 1 matematisk og 1 fysisk, hvorhos der i dette Aar indkom en Afhandling som Besvarelse af den i 1895 udsatte naturhistoriske Opgave**). Af disse Afhandlinger fandtes den ene af de theologiske, den ene af de lægevidenskabelige, den ene af de engelsk-filologiske, den matematiske og den fysiske værdige til Prisen. Accessit tilkjendtes den ene af de theologiske, den østerlandsk-filologiske og den ene af de engelsk-filologiske samt Forfatterne af den statsvidenskabelige og den naturhistoriske Afhandling, hvilke sidste dog ikke havde ønsket Navnesedlerne aabnede, hvis de ikke opnaaede Prismedaille.

Forfatterne fandtes at være:

Af de prisbelønnede Afhandlinger:

Stud. theol. *Jørgen Nicolai Lundbye*, af den theologiske,
 Praktiserende Læge *K. K. K. Lundsgaard*, af den lægevidenskabelige,
 Stud. mag. *Gudmund Schütte*, af den engelsk-filologiske,
 Cand. mag. *Tommy Bonnesen*, af den matematiske,
 Cand. mag. *Søren Absalon Larsen*, af den fysiske.

Af de Accessit tilkjendte Afhandlinger:

Cand. theol. *Knud Heiberg*, af den theologiske,
 Cand. theol. *Ove Christian Krarup*, af den østerlandsk-filologiske,
 Cand. mag. *Niels Hansen Petersen Bøgholm*, af den engelsk-filologiske.

Vedkommende Censorers Bedømmelser af de indkomne Afhandlinger lyde saaledes:

I. De theologiske Afhandlinger. Som Besvarelse af den for 1896—97 udsatte theologiske Prisopgave »En historisk Skildring af Herrnhuts og Herrnhutismens Betydning for den dansk-norske Kirkeafdeling« er der indkommet to Afhandlinger.

Afhandlingen med Motto af Zinzendorf: »Ich habe nur eine Passion, Er! nur Er! er gjennemgaaende et dygtigt Arbejde. Forfatteren har med Flid og Skjønsomhed benyttet saavel utrykte som trykte Kilder, hans Dom over Personer og Forhold er billig og retfærdig, og det er lykkedes ham i et let læseligt Sprog at give et temmelig fyldigt Billede af den Herrnhutiske

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1896—97 S. 520—521.

**) Jfr. Univ. Aarb. f. 1895—96 S. 207.

Bevægelse, som vidner om Evne til historisk Fremstilling. Der savnes dog ikke sjælden Skarphed i Opfattelsen, og Konturerne af den omhandlede aandelige Bevægelse ere noget udviskede, men trods denne Mangel og en vis Bredde og Vidtløftighed i Fremstillingen mene vi at maatte tilkjende ham Prisen.

Ogsaa Forfatteren til den anden Afhandling med Motto af Thomas Lillelund: »Den danske Kirkes Historie er den, der rører os Danske meget« har ydet et meget flittigt Arbejde, ja udviser paa enkelte Punkter større Grundighed end den foregaaende og har i nogle Afsnit truffet en heldigere Disposition. Men Forfatteren har øjensynlig savnet Tid baade til at give sit Stof den rette Bearbejdelse og til at bruge det paa rette Maade; der er noget ufærdigt over det hele, Stoffet falder fra hinanden i Enkeltheder, Skildringen bliver ensformig og trættende, og man mærker i Fremstillingen ikke meget til historisk Kunst. Da Afhandlingen imidlertid helt igennem bærer Vidne om grundig og ædruelig Forskning, mene vi, at han er fuldt værdig til et Accessit.

Kjøbenhavn, i Marts 1898.

C. Henrik Scharling.

Fredrik Nielsen.

L. W. Schat Petersen.

J. C. Jacobsen.

II. Den statsvidenskabelige Afhandling. Til Besvarelse af Universitetets Prisspørgsmaal for Aaret 1896—97 i Statsvidenskab: »En Fremstilling og Vurdering af de forskellige Metoder, der anvendes ved Beregning af forskellige Tiders Prisniveau« er der indkommet en Afhandling med Mærke $\sqrt{n p q}$.

Forfatteren til denne, af en betydelig Række Tabeller og grafiske Fremstillinger ledsagede, Afhandling har i en Fortale udtalt, at han kun har havt en stærkt begrænset Tid til sin Raadighed. Dette har ogsaa sat sig Spor i Fremstillingen, med de mange Gjentagelser, de undertiden mindre klare Udviklinger og den springende, om end livlige Stil, der ikke er fri for forskellige stilistiske Mangler; men det maa dog erkjendes, at der i Forhold til den begrænsede Tid er anvendt særdeles megen Flid og Omhu paa de foreliggende Undersøgelser.

Forfatteren har forstaaet at skaffe sig Overblik over en hel Del Litteratur og præciserer i det hele paa en rigtig Maade de forskellige Metoder, der have været bragte i Forslag. Efter den Plan, han har lagt for sit Arbejde, er han ikke bleven færdig, men i det væsentlige har han dog samlet Stof nok til en Belysning af Metoderne, og han har i sine Tabeller og grafiske Fremstillinger gjort Rede for de Resultater med Hensyn til Prisniveauet, man kommer til ved forskellige Beregningsmaader og ved forskellige Prisrækker. Det Resultat, som maaske nærmest kunde uddrages af disse, nemlig at man for en stor Del, i alt Fald i store Træk, faar det samme Billede frem ved de forskellige Beregningsmaader, naaer Forfatteren dog ikke til at fastslaa, til Dels vel fordi her anerkjendte Autoriteter staa overfor hverandre hver med sine Forslag, og det er ikke altid let for en ung Forfatter at hævde sig selv overfor disse.

Forfatteren synes selv at have et ret klart Blik for sin Fremstillings Mangler, og den Dom, han i sit Forord fælder derover, at den nærmest kun fremtræder som en Kladde, der ved fornyet Gjennemarbejdelse formentlig kunde blevet til en god Afhandling, kunne vi i det væsentlige tiltræde. Vi tro, den i saa Fald vilde kunne være bleven fuldt værdig til den udsatte Pris; nu kunne vi kun tilkjende den et Accessit.

Kjøbenhavn, den 22de Februar 1898.

Will. Scharling.

V. Falbe Hansen.

Harald Westergaard.

III. De lægevidenskabelige Afhandlinger. Undertegnede, hvem det er bleven overdraget at bedømme de til Besvarelse af Universitetets Prisspørgsmaal i Lægevidenskab for 1896—97 indsendte 3 Afhandlinger, tillade os herved at udtale følgende. Spørgsmaalet lød: Om nyfødte Børns Øjenbetændelse i pathogenetisk og therapeutisk Henseende.

1. Forfatteren af Afhandlingen med Motto: »Lys over Landet —« har ikke foretaget selvstændige Undersøgelser, men har indskrænket sig til at give en paa Beskæftigelse med en Del af den herhen hørende Litteratur grundet Oversigt over det opgivne Æmne. Litteraturen er imidlertid saa godt som ikke behandlet kritisk, kun refererende og langt fra fuldstændigt, og disse Mangler træde særlig stærkt frem paa nogle af de vigtigste Punkter, saaledes ved Spørgsmaalet om de ikke-gonorrøiske Oftalmier, om Modus for Infektionen af Øjet og ved Omtalen af den profylaktiske Behandling. Forfatterens Maade at citere paa er desuden særdeles uheldig, da han kun henviser til hele Bøger eller Bind resp. Aargange af Tidsskrifter uden nærmere Angivelse, saa at en Kontrol er yderst vanskelig eller umulig. Vi kunne derfor ikke indstille Forfatteren til at erholde den udsatte Pris.

2. Ogsaa Forfatteren til Afhandlingen med Motto: »Somit wäre ein lange . . .« har indskrænket sig til en paa Litteraturstudier grundet Oversigt over Spørgsmaalet. Han har med Grundighed sat sig ind i den ældre herhen hørende Litteratur, medens de senere Aars Litteratur er behandlet mindre indgaaende. Til Dels paa Grund heraf, til Dels fordi Forfatteren ikke har haft Tid til at fuldføre sin Hensigt, at anstille selvstændige Undersøgelser, ere flere af de vigtigste af de til Opgaven hørende Spørgsmaal ret stedmoderligt behandlede, saaledes det meget vigtige om de ikke-gonorrøiske Former af Nyfødtes Øjenbetændelse, om Ulemperne ved Credé's Methode og de særlig fra fransk Side (Budin) gjorte Forsøg paa at undgaa den ved at bruge svagere Lapisopløsninger (saaledes som det f. Ex. med Held benyttedes ved vor Fødselstiftelse) og m. a. Den ovenfor nævnte, af Forfatteren selv beklagede Ulempe, at det ved Udarbejdelsen har skortet ham paa Tid, giver sig imidlertid ikke blot Udtryk i de nævnte Mangler, men præger saa at sige hele Afhandlingen, idet den overalt bærer Præg af Hastværk (bl. a. ved de utroligste Abbreviationer), ja mange Steder mere gjør Indtryk af et Udkast end af en udarbejdet Fremstilling. Omvendt findes der ret lange Afsnit om Spørgsmaal, der kunde være affattede ganske kort, saaledes Kapitlet om Gonoc. Neisser (som Forfatteren selv betragter som for vidtløftigt).

Af Hensyn til de her fremhævede Mangler tro vi ikke at kunne tilkjende Forfatteren den udsatte Belønning.

3. Den Afhandling, der har til Motto: »La classification des conjonctivites aiguës . . .« hæver sig langt over de to foregaaende. Forfatteren giver først en kort historisk Oversigt over Læren om Ophthalmia neonatorum. Denne Oversigt er ikke bygget paa Kildestudier, men dette skal ingenlunde bebrejdes Forfatteren, thi der vilde ganske sikkert ikke ved saadanne kunne skaffes Bidrag til Løsning af de Spørgsmaal, det drejer sig om.

Forfatteren giver derefter i det indholdsrige Kapitel: Pathogenese, en meget god Fremstilling af de herhen hørende Spørgsmaal, fremhæver og støtter med gode Grunde Sandsynligheden af, at Infektionen af Barnets Conjunctiva i Regelen finder Sted umiddelbart efter dets Udstødelse af Fødselsvejen. Ved Omtalen af Eftersmitte pointerer han med Rette det betænkelige ved at udstrække dette Begreb saa vidt, som mange have gjort.

Forfatteren deler derefter de Nyfødtes Øjenbetændelse i den gonorrøiske og den ikke-gonorrøiske Form. For den førstes Vedkommende giver han en god refererende Oversigt over Læren om Gonokokken som Aarsag til den og behandler derefter indgaaende og til Dels ved ret omfattende, selvstændige Undersøgelser det meget uoplyste Spørgsmaal om Patogenesen af de ikke-gonorrøiske Former. Om end Forfatteren ikke kan siges at have naaet noget afgjørende Resultat ved sine Undersøgelser, har han dog leveret

meget paaskjønnelsesværdige Bidrag til Oplysning om de mikrobielle Forhold ved disse Konjunktiviter, saa meget mere paaskjønnelsesværdige som saadanne Undersøgelser, som bekjendt, tage megen Tid. I Sammenligning hermed er det af mindre Betydning, at man ikke kan samstemme med Forfatteren i hans Tilbøjelighed til paa Basis af de foreliggende Undersøgelser over Konjunktiviternes Bakteriologi at opgive de kliniske Betegnelser af Konjunktiviterne og indføre ætiologiske.

Ogsaa Kapitlet om Profylakse og Therapi er behandlet med god kritisk Evne. Forfatteren motiverer meget godt sit Standpunkt, at man ikke bør gjøre Credé's Methode obligatorisk i Lighed med Vaccinationen mod Kopper; de af ham selv tilvejebragte Oplysninger om Ulemper ved den egentlige Credé's Methode ere her af Betydning. Hermed er dog ikke sagt, at man helt kan slutte sig til Forfatterens maaske noget for reserverede Holdning med Hensyn til almindelig Indførelse af profylaktisk Lapisinddrypning.

Paa Grund af de gode, selvstændige Undersøgelser, Forfatteren har udført, og paa Grund af den kritiske Sans og videnskabelige Evne, hans Fremstilling i det hele bærer Vidnesbyrd om, anse vi hans Afhandling for værdig til at belønnes med Guldmedaillen.

Kjøbenhavn, den 26de Februar 1898.

J. Bjerrum.

Leopold Meyer.

IV. Den filosofiske Afhandling. Som Besvarelse af Universitetets filosofiske Prisopgave for 1896—1897: »En Fremstilling og Vurdering af de videnskabelige Metoder, der i den nyere Tid (d: fra Kants Optræden) have gjort sig gjældende paa de filosofiske Discipliners Omraade«, — er der indkommen en Afhandling, hvis Motto er: »Tvivlen er Visdommens Begyndelse«.

Afhandlingen bestaar af en skizzeagtig Oversigt over de Anskuelser, der siden Kants Tid ere blevene gjort gjældende paa de forskellige filosofiske Discipliners Omraade. Denne Oversigt hviler kun for en meget ringe Del paa Kilstudium, og den gaar ikke specielt ind paa Spørgsmaalet om Metoderne. Forfatteren har ikke set, at det var dette Spørgsmaal, der ønskedes belyst, og han har manglet Synspunkter, der kunde føre ham til at stille sig dette Spørgsmaal paa en klar og bestemt Maade. Vi kunne derfor ikke finde Afhandlingen værdig til Belønning.

Den 23de Februar 1898.

H. Høffding.

K. Kroman.

Cl. Wilkens.

V. Den østerlandsk-filologiske Afhandling. Som Besvarelse af det for Aaret 1896—97 udsatte Prisspørgsmaal i østerlandsk Filologi — »At fremstille Reglerne for Anvendelsen af de negative Partikler i Arabisk og hermed sammenligne det tilsvarende i Hebraisk« er indsendt en Afhandling med Motto: »Opere acquiritur præmium, non segnitie«, der omfatter en Indledning paa 42 Sider og en derefter følgende Undersøgelse af de negative Partikler. Den første Del (S. 1—42) staar kun i meget løs Forbindelse med det sidste Afsnit, idet den indeholder en vidtløftig Bibliografi over ældre og nyere arabiske og europæiske Forfatteres grammatiske Arbejder. Kunde en saadan maaske komme lidt i Betragtning for de arabiske Forfatteres Vedkommende, for saa vidt disse citeres i Undersøgelsen, er den derimod til ingen Nytte og overflødig med Hensyn til de ældre grammatiske Forsøg i Europa. — Det derpaa følgende Afsnit udviser vistnok megen Flid og en i Almindelighed nøjagtig Gjengivelse af de citerede Steder hos arabiske Grammatikere; da imidlertid denne sidste Del ikke er fri for Misforstaaelser og Unøjagtigheder, og Forfatteren kun sjælden hæver sig til

en friere Bedømmelse af det samlede Materiale, kunne vi ikke anse denne Besvarelse værdig til Universitetets Prismedaille, men ønske dog at opmuntre Forfatteren til Fortsættelse af disse Studier ved at tilkende ham Accessit.

Den 22de Februar 1898.

A. F. Mehren.

Vilh. Thomsen.

VI. *Den nordisk-filologiske Afhandling.* Af Universitetets Pris-spørgsmaal i nordisk Filologi »De i nyere Tid, især ved E. T. Kristensen, fremdragne danske Folkevisers Værd og deres Betydning i Forhold til de tidligere kjendte« er der indkommet en Besvarelse med Motto: »Der gives ingen Ven, som kan lignedes med Virksomhed; den, der arbejder, synker ikke hen« (Indisk Tankesprog). Ved at udsætte denne Prisopgave var det Tanken at fremkalde en Fremstilling af Hovedsætninger, der maatte siges at gjælde om de i Nutiden indsamlede danske Visers Værdi i Sammenligning med de tidligere kjendte, hvad der ikke alene vilde have Betydning for dansk Viseforskning, men kunde vejlede for fremmede Lande, hvor Indsamlingen først fornylig er begyndt. Forfatteren af den foreliggende Afhandling har taget Sagen anderledes, idet den langt overvejende Hoveddel af hans Arbejde bestaar i en detailleret Undersøgelse af hver enkelt af de i nyere Tid fundne Viser i Forhold til ældre og nyere Udgaver af de samme Viser, eller, hvor saadanne ikke findes, da betragtet i og for sig. Paa Grundlag af de trykte Udgaver og Svend Grundtvigs haandskrevne Samlinger gennemgaas hver Vise i alle dens Redaktioner og Former, med alle Varianter og med tabel-larisk Oversigt over Versenes indbyrdes Forhold, hvorpaa Forfatteren udtaler sit Skjøn om de nyere Texters Værdi. Hvad der er ydet, er saaledes mindre en Besvarelse af Spørgsmaalet end en Materialsamling til Brug for Løsningen af Opgaven.

Ved Læsningen af dette vidtløftige Arbejde føler man, at Forfatteren ikke kan faa fat i nogen vejledende Traad eller almindelige Hovedsyns-punkter; det overrasker derfor ikke, at det korte Slutningskapitel, hvor han skulde sammentrænge sine Resultater om Nytidstraditionens Værd i æsthe-tisk, kulturel og sproglig Henseende, ikkun indeholder vage Bemærkninger og spredte Sætninger af ubetydelig Rækkevidde, der kun støttes til nogle faa Exempler. Magerheden af disse Slutningsresultater staar i en be-synderlig Modsætning til, at Forfatteren baade i Afhandlingens lange Ind-ledning og ved Arbejdets Slutning udtaler en Række nye Hovedsætninger, der ikke direkte vedrøre Opgaven og som han paastaar at kunne bevise, medens han dog her ikke fører noget som helst Bevis derfor. Forfatteren har endvidere med Urette forbigaaet flere Sider af Sagen, som han vel har været opmærksom paa, men ikke naaet at faa behandlet, saaledes Spørgs-maalene om, hvilke Æmner der have holdt sig sejgest i Folkets Minde, hvilke nye Æmner de sidst indsamlede Viser bringe frem m. m.

Afhandlingen er saaledes forfejlet i sit Anlæg som i sin Udførelse, hvad der meget maa beklages, eftersom Forfatteren har arbejdet med Omhu og stor Flid og med levende Kjærlighed til Opgaven; han besidder en Del Kjendskab til baade dansk og fremmed Folketradition, og hans Skjøn er ofte rigtigt. Men ikke alene Forfatterens methodeløse Arbejdsmaade maa dadles, ogsaa Afhandlingens uheldige Form. Visernes Titel og Indhold angives ofte slet ikke, og Afhandlingen kan kun læses ved stadig at have et stort Textapparat ved Siden. Det upaginerede Manuskript er daarligt skrevet, især paa Grund af Jaskeri, Stavelser ere jævnlig oversprungne, Bindetegn ved delte Ord anvendes aldrig, og der findes kun sjældent Skille-tegn. Sproget har slemme orthographiske Fejl, og Sætningsbygningen er skjødesløs. Disse Mangler ville ikke kunne forsvares ved, at Forfatteren

under Arbejdets Udførelse har lidt af Sygelighed, saaledes som han oplyser. Vi kunne derfor ikke anse denne Afhandling for værdig til nogen Prisbelønning.

Kjøbenhavn, i Marts 1898.

Ludv. F. A. Wimmer.

Joh. Steenstrup.

J. Paludan.

VII. De engelsk-filologiske Afhandlinger. Som Besvarelser af Pris-spørgsmaalet »En Undersøgelse af det oldengelske (angelsaxiske) Sprogs Slægtsskabsforhold til de øvrige germanske Sprog« er der indkommet to Afhandlinger, betegnede »Mere Antydninger end Resultater« og »Liberty for ever«.

Den første er en livlig, om end ikke altid helt klar, Behandling af alle de forskellige Forhold, der kunne komme i Betragtning ved Løsningen af det stillede Problem. Først behandles, hvad man gennem de græske og romerske Geografer og Historikere, gennem Widsið-digtet og endelig ved Betragtninger af Kulturelementer (som Mytologi) kan faa at vide om de senere Englænderes ethnologiske Stilling, inden de drog fra Fastlandet. Dernæst undersøges de vigtigste sproglige Kriterier, især naturligvis lydlig Forhold, medens Forfatteren ikke er kommen til Ende med sin Behandling af det indsamlede lexikalske Materiale, hvoraf han dog kortelig viser, at der vil kunne drages vigtige Slutninger. Det »Resultat«, Forfatteren helt igjennem »antyder«, er en energisk Hævden af det engelske Folks Mellemstilling imellem de øvrige vestgermanske Folk paa den ene og nordisk paa den anden Side. Han viser sig derved i Besiddelse af gode Kundskaber, mindre dog paa det specielle engelske Omraade end ellers; endvidere glæder hans Afhandling ved det deri viste Mod til at give sig i Kast med vanskelige og omfattende Problemer og ved den Frødhed paa nye Synsmaader, der derved komme frem. En Del af Forfatterens Theorier er nu vel ikke tilstrækkeligt afgjæret — noget han forøvrigt selv har et aabent Øje for — og han er undertiden tilbøjelig til at tro paa mystiske Kræfter i Sprogudviklingen og til at lægge for stor Vægt paa Overensstemmelser, der kunne og til Dels maa være yngre Udviklinger og tilfældige Sammentræf. Men trods disse Udsættelser skønne vi ikke rettere end, at Afhandlingen vidner om en saadan sand Evne til videnskabelig Forskning, at den er ubetinget værdig til den udsatte Belønning.

Den anden Afhandling er anlagt helt anderledes; den beskæftiger sig udelukkende med den sproglige (og næsten kun den grammatiske) Side af Spørgsmaalet. Dens Forfatter gennemgaar, især i skematisk Oversigter, de vigtigste lydlig og morfologiske Forhold i de gamle germanske Sprog, hvorved dog de stærke Verber blive mærkelig stedmoderligt behandlede; og Afhandlingen former sig næsten overalt mere som en almindelig sammenlignende Fremstilling af germansk Sproghistorie end som en speciel Behandling af de Punkter, hvor Oldengelsk viser Overensstemmelse med eller Afvigelser fra de andre Sprog; en Afvejelse af disse Punktets relative Værd savnes hos ham. Ved Sygdom — Forfatteren henviser til Attester i den lukkede Navnekonvolut — er han blevet hindret i at fuldføre Afhandlingen, og derved forklares, at de første Dele, der omhandle Fællesgermansk og Fællesvestgermansk, ere blevne uforholdsmæssigt større og bedre end de senere, hvor dog Løsningen af Spørgsmaalet væsentligt maatte søges. Da Forfatteren viser omfattende Sprogkundskaber og stort Kjendskab til den nyere sproglige Litteratur (større end Forfatteren til den første Afhandling synes at besidde), samt i Regelen over sund Kritik overfor hvad han har læst, er det meget muligt og vel endog sandsynligt, at han ved at arbejde under gunstigere Forhold vilde have gjort sig fortjent til Medaillen; men som Afhandlingen foreligger, kunne vi kun tilkjende den Accessit.

Kjøbenhavn, i Marts 1898.

Otto Jespersen.

H. Møller.

VIII. Den matematiske Afhandling. Som Besvarelse af Universitetets matematiske Prisopgave for 1896—97, hvori forlangtes udviklet og fremsat en Lære om Konstruktion ved Passer paa en forelagt Kugleflade, er der indkommet en Afhandling med Motto af Mascheroni: Puisque on fait . . . quelles offrent à parcourir.

Som Vejledning til sin Opførelse af en Lære om Konstruktion ved Passer paa Kuglefladen bruger Forfatteren Læren om Konstruktion i Planen ved Passer og Lineal, navnlig saaledes som denne er udviklet i Jul. Petersens »Methoder og Theorier«. Kuglens Storcirkler komme derved til at svare til Planens rette Linier, Lillecirklerne til Planens Cirkler. Til at udlede og bevise de til Konstruktionerne nødvendige Sætninger benyttes væsentlig sfærisk Trigonometri. Ad denne Vej lykkes det ogsaa Forfatteren at tilvejebringe et ret fuldstændigt og godt sammenhængende Hele, og han viser ikke ringe Opfindsomhed ved Dannelsen af et stort Antal Opgaver, der ere vel skikkede til at oplyse Anvendelsen af de fremsatte Metoder.

Mindre Opfindsomhed har han derimod lagt for Dagen i selve Arbejdets Anlæg. Ved sin Efterligning af de plangeometriske Metoder er han oftere gaaet Glip af de frugtbare og almindelige Synspunkter, som Kuglens særlige Egenskaber og rungeometriske Betragtninger kunde frembyde. En Del af de forskellige geometriske Steder, hvortil han kommer ved Udvikelse af plangeometriske Sætninger, og som han beviser ved sfærisk Trigonometri, ere saaledes indbefattede i den almindelig Sætning, at Stedet for de Punkter, hvis sfæriske Afstande fra faste Punkter af Kuglefladen tilfredsstille en Ligning af første Grad mellem deres cosinus', er en Cirkel, og dette følger umiddelbart af en Plans Bestemmelse i den analytiske Stereometri. Det kan ogsaa bebrejdes Forfatteren, at han ikke giver klar Besked om, hvad han mener med de sfæriske Kurvers Orden.

Da han dog ogsaa ad sin egen Vej naar ud over hele Omraadet for de Konstruktioner, som kunne udføres ved de i Opgaven nævnte Hjælpe-midler, og da han gjør rigtig Rede for dette Omraades Grænser, anse vi hans Arbejde for værdigt til at belønnes med Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn, den 2den Marts 1898.

Thiele.

H. G. Zeuthen.

Julius Petersen.

IX. Den fysiske Afhandling. Som Besvarelse af Universitetets Pris-spørgsmaal i Fysik og Kemi for Aaret 1896—97: »Der ønskes en Under-søgelse over Amalgamernes Ledningsevne ved forskellige Temperaturer«, er indkommen en Afhandling med Motto: Natura non facit saltus.

Forfatteren har indrettet sig paa at maale med betydelig Nøjagtighed Forholdet L mellem den elektriske Ledningsevne for Amalgamet og for Kvægsølv ved samme Temperatur. Den udførlige Beskrivelse, han giver over sine Forsøg, viser, at han har havt et betydeligt Apparat til sin Raa-dighed og at han har forstaaet at bruge det. De vundne Resultater angaa de fem Metaller Zink, Cadmium, Bly, Tin, Vismut; alle de dannede Amalgamer vare flydende. Amalgamerne af de tre først nævnte Metaller dannedes ved Elektrolyse. Til Opvarmningen benyttedes i alle Tilfælde en elektrisk Strøm.

De Resultater, Forfatteren kommer til, ere i Hovedsagen følgende: Ledningsevnen voxer med Mængden af opløst Metal først hurtigt, senere langsommere; ved en vis Concentration iagttages imidlertid ganske ube-regnelige Variationer, og dette viste sig at hidrøre fra, at en Del af Amalgamet var blevet fast og indeholdtes ligesom opslemmet i det øvrige. Herpaa har Forfatteren grundet en Methode til Bestemmelse af Amalgamers Opløselighed, som er af megen Værdi. Endelig beregner Forfatteren af sine Forsøg de nævnte Amalgamers elektriske Ledningsevne som Funktion af Temperaturen.

Det hele Arbejde er udført med megen Omhu og Omtanke og bringer, foruden Bekræftelse og Berigtigelse af ældre Undersøgelser, nye Resultater,

der have betydelig Interesse, og som det maa ønskes Forfatteren vil forfølge videre. Vi indstille derfor, at Afhandlingen belønnes med Universitetets Guldmedaille.

Den 2den Marts 1898.

Julius Thomsen.

S. M. Jørgensen.

C. Christiansen.

X. *Den naturhistoriske Afhandling.* Som Besvarelse af den i 1895 udsatte naturhistoriske Prisopgave: »Der gives en Sammenstilling og Vurdering af de hidtil fremkomne Theorier for Dannelsen af Bakker og Bakke- drag, hvis Indre bestaar af lagdelte Sandmasser fra Istiden, belyst ved et begrænset Udvalg af saavel ældre som originale lagttagelser fra Danmark over den geologiske Bygning af saadanne Bakker« er indkommet en Afhandling med Motto: »Den nordeuropæiske Rullesteensformation frembyder uidentvilt en af de interessanteste geognostiske Kjendsgjæringer, som overhovedet ere iagttagne (Forchhammer 1835).«

Den omfangsrige Afhandling er delt i to Afsnit, af hvilket det første (464 Sider) i kronologisk Orden meddeler udførlige Uddrag og Referater af ca. 300, Spørgsmaalet vedrørende Afhandlinger; dette Afsnit afsluttes med et ganske kort Résumé (7 Sider). I det andet Afsnit meddeles paa 37 Sider Text originale lagttagelser, oplyste ved 28 Fotografier og enkelte skematiske Tegninger.

Forfatteren synes fra først af at have lagt en altfor omfattende Plan for Arbejdet. Hvad han har givet i det første Afsnit, er i Virkeligheden kun et meget omhyggeligt, men unødvendig vidtløftigt Forarbejde til Besvarelse af Opgavens første Del, og andet Afsnit bøder ikke paa Manglerne i første. Der savnes helt en Bearbejdelse af Referatmaterialet til det, som skulde være Hovedsagen, nemlig en Sammenstilling af selve Theorierne til Belysning af deres gjensidige Forhold og Rækkeevne. Ikke heller er det helt lykkedes Forfatteren at faa alle de væsentlige Afhandlinger med, trods det store Antal af Referater. Indvendes maa endvidere, at de til de enkelte Referater knyttede Bemærkninger af og til indeholde Fejl; noget stødende er ogsaa den Tone, hvori Forfatteren undertiden paa ufyldestgjørende Grundlag kritiserer fremragende Videnskabsmænds Opfattelser.

Forfatterens egne Iagttagelser lide under den af ham selv fremhævede Mangel, at de ere samlede paa korte Rekognosceringsrejser, hvor Tiden var knap, saa at Iagttagelserne ere ufuldstændige. Resultatet er derved i det væsentlige kun blevet en Række Skizzer af danske Bakkeformer. Men baade Anlæg og Behandlingsmaade er i dette Afsnit af Arbejdet ganske anderledes tilfredsstillende end i det første og vidner om betydelig Iagttagelsesdygtighed og Selvstændighed i Opfattelsen. Uheldig i denne Del af Afhandlingen er Medtagelsen af Rubjærg Knude, fra hvilken Bakke Forfatteren meddeler tre Fotografier, men ikke en eneste Iagttagelse.

Vi kunne paa Grund af de nævnte Mangler i den foreliggende Afhandlings Hovedafsnit ikke indstille den til at belønnes med Guldmedaillen; men vi kunne ikke undlade tillige at fremhæve, at den omhyggelige og for Aas-Theoriernes Vedkommende særdeles fuldstændige Litteratursammenstilling, og særlig det desværre altfor korte Afsnit, der omhandler Forfatterens egne Iagttagelser, fortjene megen Anerkjendelse. Vi mene derfor, at Forfatteren fuldt fortjener, at der tilkjendes ham et Accessit.

Kjøbenhavn, i Marts 1898.

Chr. Fr. Lütken.

Eug. Warming.

N. V. Ussing.

De for Aaret 1897—98 udsatte Prisopgaver vare:

1. *Theologi.* I hvilket Omfang og paa hvilken Maade kan det protestantiske Skriftprincip fastholdes overfor de Angreb, som, særlig i nyeste Tid, ere rejste mod samme? 2. *Lovkyndighed.* Der ønskes en Fremstilling af Kontokurantforholdenes retlige Natur og af de om disse Forhold gjældende Retsregler med særligt Hensyn til dansk Retspraxis. 3. *Statsvidenskab.*

En Fremstilling af den sociale og økonomiske Lovgivning i Australien og dens Resultater. 4. *Lægevidenskab*. Man har i den nyeste Tid formodet et pathogenetisk Slægtskab mellem Cystomerne i Ovarierne, Nyrerne, Leveren, Glandula thyreoidea og maaske endnu andre Organer. Der ønskes til Opklaring af dette Spørgsmaal en anatomisk og navnlig histogenetisk Sammenligning mellem disse Svulster i nogle af de paagjældende Organer. 5. *Filosofi*. Fremstilling og Vurdering af Kants Ethik. 6. *Historie*. Hvilke Kilder ligge til Grund for Hvitfeldts Fremstilling af Kongerne Christian I.'s og Hans's Regeringshistorie og paa hvilken Maade har han benyttet dem? 7. *Klassisk Filologi*. Der ønskes en kritisk Fremstilling og Vurdering af Haandskriftgrundlaget for Platons Skrifter og dets Benyttelse. Exponatur, in scriptis Platonis recensendis quid vel effectum sit vel adhuc efficiendum esse videatur. 8. *Østerlandsk Filologi*. At samle og ordne alle de Interjektioner, der forekomme i Sanskrit, og oplyse deres Betydning og Brug ved Citater, hentede fra Litteraturen. 9. *Nordisk Filologi*. En Levnedsskildring af N. M. Petersen med kritisk Vurdering af hans videnskabelige Virksomhed. 10. *Tysk Filologi*. En Fremstilling og Undersøgelse af Sproget og Skrivemaaden i de i Tiden fra 1480 til 1550 trykte nedertyske Bøger, der ved Trykkested eller Indhold høre Danmark med Hertugdømmerne til (sml. Chr. Bruun, Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kongelige Bibliothek II. 364 ff.). 11. *Æsthetik*. Hvilken Indflydelse have de forskjellige filosofiske Systemer øvet paa dansk Nationallitteratur i vort Aarhundrede? 12. *Astronomi og Mathematik*. At udføre og beregne en Række Iagttagelser med Observatoriets Meridianinstrument eller Zoneinstrument eller Apparat til fotografiske Pladers Udmaaling. Æmnet kan være: (1) Bestemmelse af Observatoriets Polhøjde; eller (2) Bestemmelse af Differenserne i Rektascension og Deklination for Stjerner i Plejaderne eller en anden Stjerne-gruppe; eller (3) Bølgelængderne i et Baandspektrum efter Fotografi (fra Observatoriets eller andres Samlinger); eller (4) andre Æmner af lignende Omfang. Selvstændig Bestemmelse af det anvendte Instruments Delefejl skal ikke udføres, selv om den kunde have været ønskelig for en definitiv Løsning af den valgte Opgave. 13. *Kemi og Fysik*. Til Trods for den store theoretiske Vigtighed, Acrylsyren har, savner man hidtil en nogenlunde bekvem Fremgangsmaade til dens Fremstilling. Der ønskes derfor en paa Forsøg grundet Kritik af de hidtil kjendte Fremstillingsmaader for denne Syre og om muligt angivet en bedre. 14. *Naturhistorie*. Der ønskes en til Nutidens Standpunkt svarende Skildring af Plantevæksten i et Omraade af Danmark, hvis Størrelse ikke maa være mindre end omtrent 3—5 Kvadratkilometer, og som ikke tidligere har været Gjenstand for en lignende Skildring. Tillige gives en Fortegnelse over samme Omraades Planter, navnlig Karplanter. Afhandlingen maa ledsages af saadanne Præparater og Tegninger, som ere ønskelige til Lettelse af Forstaaelsen.

VI. Akademiske Promotioner.

I Aaret 1897—98 have 10 Promotioner fundet Sted, idet der er tildelt fem den medicinske og fem den filosofiske Doktorgrad.

Cand. mag. *Jens Gustav Bang* (Magisterkonferens i Historie i April 1894) forsvarede den 12te Oktober 1897 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Den gamle Adels Forfald. Studier over de danske Adelsslægters Uddøen i det 16de og 17de Aarhundrede«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Kr. Erslev og Harald L. Westergaard; af Tilhørerne Direktør for Statens statistiske Bureau M. Rubin og Arkivsekretær i Rigsarkivet A. Thiset. Graden meddelt den 19de Oktober 1897.